

Fen Dersine Yönelik Kayg? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fen Dersine Yönelik Kayg? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21717>

Özet

Fen Dersine Yönelik Kayg? Ölçe?i, ortaokul ö?rencilerinin fen derslerine kar?? hissettikleri kayg? düzeylerini ölçmek amacıyla 2014 y?l?nda Burhan Ka??tç? tarafından geli?tirilmis? özgün bir psikometrik araçtır. Ölçek, ö?rencilerin fen bilimleri konular?na, s?navlar?na ve genel ö?renme süreçlerine dair ya?ad?klar? duygusal tepkileri ve bili?sel endi?eleri belirlemeyi hedefler. Geli?tirme sürecinde uygulanan kapsamlı geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda, ölçek 18 maddeden oluşacak şekilde nihai formunu almıştır. Elde edilen yüksek Cronbach Alpha katsayısı (0.83), ölçeğin iç tutarlılığını güçlü olduğunu göstermektedir.

Bu ölçek, eğitim araştırmacılar? ve uygulayıcılar? için, fen derslerine yönelik ö?renci davranışları ve tutumları olumsuz etkileyen temel faktörlerden biri olan kayg? düzeyini objektif olarak değerlendirme imkanı sunmaktadır. Ölçeğin geli?tirilmesi, ortaokul düzeyinde fen eğitimi alanındaki psikolojik engellerin anlaşılmasına önemli bir katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Fen dersi, akademik kayg?, ortaokul ö?rencileri, tutum, psikometrik ölçek, geçerlik, güvenilirlik.

Yazarlar

Burhan Ka??tç?

Amaç

Fen Dersine Yönelik Kayg? Ölçe?i'nin temel amacı, ortaokul ö?rencilerinin fen derslerine özgü ya?ad?klar? kayg? seviyelerini geçerli ve güvenilir bir şekilde saptamaktır. Bu ölçüm, ö?rencilerin fen dersine yönelik tutum puanları ile kayg? düzeyleri arasındaki ilişkiyi çe?itli demografik ve eğitimsel değişkenlere göre incelemek için bir zemin oluşturmuştur.

Ölçek, eğitim bilimleri alanında yapılan araştırmalara katkıda bulunarak, fen derslerinde yaşanan öğrenme zorlukları ve düşük başarıların altında yatan duygusal faktörlerin belirlenmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, eğitim programları ve öğretim stratejilerinin kaygıyı azaltacak şekilde yeniden düzenlenmesi için kritik bilgiler sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, ö?rencilerin fen derslerine yönelik spesifik kayg? yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle fen dersleriyle ilgili görevleri yerine getirirken veya sınavlara hazırlanırken ortaya çıkan stres, endişe, gerginlik ve kaçınma eğilimlerini kapsamaktadır. Kayg?, bili?sel (başarısızlık korkusu,

unutkanlık ve duygusal (gerginlik, kalp çarpıntı) bileşenler aracılığıyla kendini gösterir.

Ölçek maddeleri, öğrencilerin fen derslerinde hissettikleri rahatsızlık düzeyini, fen konularını anlamadaki zorluk algıları ve ders içi performans baskısını yansıttıkları şekilde tasarlanmıştır. Bu sayede, genel akademik kaygıdan farklı olarak, tamamen fen derslerine odaklanmayan bir psikolojik yapının ölçülmesi sağlanmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Analiz öncesinde, verilerin faktör analizi için uygunluğunu belirlemek üzere istatistiksel testler yapılmıştır.

KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) Örneklem Uygunluk Katsayısı: Bu değer 0.93 olarak bulunmuştur. 0.60 üzerindeki değerler faktör analizi için verilerin oldukça uygun olduğunu gösterdiğinden, 0.93 değeri yüksek düzeyde bir uygunluğu işaret etmektedir.

Barlett Sphericity Testi: Bu testin sonucu χ^2 değeri 3300.007 ($p < .001$) olarak rapor edilmiştir. Bu anlamlı sonuç ($p < .001$), maddeler arasındaki korelasyonun sıfır hipotezini reddederek, verilerin faktörleştirilebilir olduğunu ve faktör analizinin uygulanabilirliğini güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Bu istatistiksel bulgular, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen teorik yapıyı temsil etme yeteneğine sahip olduğunu ve yapı geçerliliğinin sağlandığını göstermektedir.

Güvenirlilik

Fen Dersine Yönelik Kayg? Ölçeği'nin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla güvenirlik analizi yapılmıştır. Güvenirlilik katsayısı (Cronbach Alpha) değeri 0.83 olarak belirlenmiştir. Genel kabul gören standartlara göre, 0.70 üzerindeki değerler ölçeğin güvenilir olduğunu gösterirken, 0.83 değeri ölçeğin maddelerinin birbirleriyle yüksek düzeyde tutarlı olduğunu ve güvenilir bir ölçüm sağladığını kanıtlamaktadır.

Bu yüksek iç tutarlılık, ölçeğin farklı durumlarda ve farklı öğrenci gruplarında benzer sonuçlar verme potansiyeline sahip olduğunu ve fen dersine yönelik kaygıyı istikrarlı bir şekilde ölçtüğünü teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, başlangıçta hazırlanan madde havuzundan nihai forma ulaşmak için Temel Bileşenler Analizi (Principal Component Analysis - PCA) kullanılmıştır. Analiz başlangıcında 30 madde değerlendirilmiş ve öz değeri (Eigenvalue) 1'den büyük olan faktörler temel alınmıştır.

Bu analiz sonucunda, ölçeğin psikometrik açıdan en güçlü ve en açıklayıcı faktör yapışın temsil eden 18 madde nihai forma dahil edilmiştir. Faktör analizi prosedürleri, ölçeğin teorik yapıyla uyumlu, parsimonik ve yapısal olarak sağlam bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir.)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler

Yaş Grubu: Ortaokul öğrencileri (Genellikle 5. sınıftan 8. sınıfa kadar olan yaş aralığı)

Popülasyon Detayları: Ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrenciler.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamasına uygun, öz bildirim yöntemiyle yanıtlanan 5'li Likert tipi bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler

Öğrenci başarısı, fen bilimleri, KMO, Bartlett testi, psikometri, eğitim psikolojisi, ölçek geliştirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Burhan Kaşıkçı

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Tez çalışması yapılıdık kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanımı için sorumlu yazar Burhan Kaşıkçı'dan veya tez danışmanından izin alınması tavsiye edilir. Ticari bir ücret bilgisi mevcut değildir.

Test Yılı: 2014

Kaynaklar

Ka??tç?, B. (2014). Fen dersine yönelik kayg? ölçe?i geli?tirilmesi ve ortaokul ö?rencilerinin fen dersi kayg? ile tutum puanlar?n?n çe?itli de?i?kenlere göre incelenmesi. (Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmi?tir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki adresten indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: <fen-dersine-yonelik-kaygi-olcegi-toad.pdf>

Fen Dersine Yönelik Kayg? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Fen Dersine Yönelik Kayg? Ölçe?i, toplam 18 maddeden olu?maktadır. Maddeler 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?larak yan?tlanmaktadır.

Derecelendirme Seçenekleri:

Hiçbir zaman

Nadiren

S?k s?k

Genellikle

Her zaman

Ölçek maddelerinin tam listesi, yazar?n 2014 tarihli yüksek lisans tezinde yer almaktadır.